

Sygn. akt I C 140/18 upr.

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym do Sądu Rejonowego Lublin – zachód w Lublinie 15 grudnia 2010 roku powód Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo – Kredytowa imienia F. S. w G. wniosła o zasądzenie od P. B. 3.812,97 zł wraz z odsetkami umownymi od 15 grudnia 2010 roku do dnia zapłaty. Jako adres pozwanego wskazano ulicę (...), (...)-(...) R.. W uzasadnieniu powód wskazał, że należność wynika z umowy pożyczki odnawialnej.

Nakazem zapłaty z 22 grudnia 2010 roku w sprawie sygn. akt (...) Sąd Rejonowy Lublin – zachód w Lublinie orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

Zarządzeniem z 25 lutego 2011 roku przewodniczący pozostawił w aktach korespondencję dla P. B. ze skutkiem doręczenia.

Postanowieniem z 25 lutego 2011 roku w sprawie sygn. akt (...) Sąd Rejonowy Lublin – zachód w Lublinie nadał klauzulę wykonalności na ww. nakaz zapłaty.

Pismem z 10 grudnia 2017 roku P. B. wniósł sprzeciw od ww. nakazu zapłaty żądając: uchylenia nakazu zapłaty, oddalenia powództwa, zasądzenia kosztów procesu według norm przepisanych, zawieszenia postępowania egzekucyjnego (...). Pozwany podniósł zarzuty: braku legitymacji czynnej powoda, nieudowodnienia roszczenia co do zasady, przedawnienia.

W odpowiedzi na sprzeciw powód wniósł o nieuwzględnienie sprzeciwu pozwanego i zawiadomienie o toczącym się procesie (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S.. Powód wskazał, że korespondencja w sprawie została skierowana na adres pozwanego wskazany w deklaracji członkowskiej.

Postanowieniem z 19 grudnia 2018 roku Sądzie Rejonowym Lublin – zachód w Lublinie stwierdził utratę mocy nakazu zapłaty z 22 grudnia 2010 roku i uchylił klauzulę wykonalności

Odpis pozwu został doręczony P. B. 1 czerwca 2018 roku. Pismem z 10 czerwca 2018 roku pozwany podtrzymał dotychczasowe twierdzenia.

Na rozprawie 30 lipca 2018 roku pozwany cofnął wniosek o zawieszenie postępowania egzekucyjnego oraz o wezwanie (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. o udziału w sprawie w charakterze powoda.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny

Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo – Kredytowa imienia F. S. w G. zawarła z P. B. umowę o kartę płatniczą VISA z dnia 10 lutego 2009 roku oraz umowę o preferencyjną linię pożyczkową L. nr (...) z dnia 10 lutego 2009 roku.

Okoliczność bezsporna, a nadto kserokopia umowy o kartę płatniczą k. 21 – 27 akt, umowa o kartę płatniczą VISA k. 67-73 akt, wyciąg z regulaminu k. 74 akt, wypowiedzenie umowy pożyczki wraz z dowodem nadania k. 75-76 akt, uchwały (...) z 25 marca 2009 r. k. 77-78 akt, przesłuchanie pozwanego w charakterze strony k. 217 akt.

W dniu 17 czerwca 2010 roku na rachunku (...) należącym do P. B. w Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo – Kredytowej imienia F. S. w G. istniał debet w kwocie 3.000 zł.

Dowód: kserokopia wyciągu z rachunku (...) należącego do P. B. k. 201-202v, 99-104 akt.

W dniu 26 marca 2012 roku doszło do przelewu wierzytelności przysługującej Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo – Kredytowej imienia F. S. w G. względem P. B. w sprawie sygn. akt (...) na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S..

Okoliczność bezsporna, a nadto umowa przelewu wierzytelności wraz z załącznikami i KRS k. 110-142, kserokopia statutu (...) k. 143-149v, umowa przelewu wierzytelności z załącznikami i KRS k. 9-29 akt (...) SR w Raciborzu, postanowienie SR w Raciborzu z 18 października 2013 roku o nadaniu klauzuli wykonalności na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. w sprawie sygn. akt(...)SR w Raciborzu karta 47 akt (...)

W deklaracji członkowskiej nr (...) między Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo – Kredytową imienia F. S. w G. a P. B. jako adres korespondencyjny wskazano ulicę (...), (...)-(...) R.. Jako adres zameldowania wskazano (...), 48-144.

Dowód: deklaracja członkowska k. 98 akt., przesłuchanie pozwanego w charakterze strony k. 217 akt.

Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo – Kredytowa imienia F. S. w G. kierowała wezwania do zapłaty z 30 kwietnia 2010 roku i 14 maja 2010 roku na adres (...) /11, 47-400, R..

Dowód: wezwanie do zapłaty wraz z dowodem nadania k. 105-107 akt, ostateczne wezwanie do zapłaty wraz z dowodem nadania k. 108-109 akt

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd oparł się na zawartych w aktach dokumentach, a także dokumentach w sprawie (...) Sądu Rejonowego w Raciborzu, które nie zostały przez strony zakwestionowane. Sąd uwzględnił również dowód z przesłuchania w charakterze strony pozwanego P. B..

Posiadanie przez strony legitymacji czynnej i biernej w procesie jest przesłanką zasadniczą, od której istnienia uzależniona jest możliwość uwzględnienia powództwa, a jej brak, zarówno w postaci czynnej jak i biernej, prowadzi do wydania wyroku oddalającego powództwo. Stąd też, zarzut pozwanego w przedmiocie braku legitymacji czynnej po stronie powoda należało rozstrzygnąć w pierwszej kolejności.

Legitymacja procesowa to uprawnienie do poszukiwania ochrony prawnej w konkretnej sprawie, ściśle jest związana ze stroną powodową i oznacza jej uprawnienie do wszczęcia i prowadzenia procesu. Legitymacja procesowa to zatem uprawnienie konkretnego podmiotu (legitymacja czynna) do występowania z konkretnym roszczeniem przeciwko innemu oznaczonemu podmiotowi (legitymacja bierna) wypływająca z prawa materialnego. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 grudnia 2012 r., w sprawie III CZP 83/12 wskazał, że legitymacja materialna, a więc posiadanie prawa podmiotowego lub interesu prawnego do wytoczenia powództwa stanowi przesłankę materialną powództwa, a jej brak stoi na przeszkodzie udzieleniu ochrony prawnej. Brak legitymacji materialnej (czynnej lub biernej) skutkuje co do zasady oddaleniem powództwa.

Rolą sądu w procesie jest dokonanie oceny istnienia legitymacji procesowej strony w chwili orzekania co do istoty sprawy, a w wypadku stwierdzenia braku legitymacji procesowej (zarówno czynnej, jak i biernej), na sądzie spoczywa obowiązek zamknięcia rozprawy i wydania wyroku oddalającego powództwo. Takie procedowanie jest konsekwencją choćby wytoczenia powództwa przeciwko osobie nieuprawnionej.

W niniejszej sprawie wobec tego, że brak legitymacji czynnej powoda na etapie wyrokowania nie budził wątpliwości, kluczowe znaczenie ma kwestia przekształceń podmiotowych w procesie. Postępowanie toczyło się w trybie uproszczonym. Jest to tryb obligatoryjny, mający na celu szybkie rozstrzygnięcie sprawy.

Niniejsze postępowanie zostało zainicjowane przez podmiot profesjonalny, którego działalność zawodowa wiąże się z udzielaniem pożyczek. Powód był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika. Wymóg podwyższonej staranności w działaniu podmiotów profesjonalnych na gruncie regulacji materialnoprawnych znajduje przełożenie również na sferę postępowania cywilnego.

Nie budzi wątpliwości Sądu, że wbrew twierdzeniom pism procesowych powoda, w pozwie został podany w sposób wadliwy adres pozwanego. Skutkowało to uchynieniem nakazu zapłaty dnia 19 grudnia 2017 roku, po 7 latach od jego wydania wobec uzyskania przez pozwanego informacji o toczącej się egzekucji i wniesienia sprzeciwu. W dniu 26 marca 2012 roku doszło do przelewu wierzytelności przysługującej Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo – Kredytowe imienia F. S. w G. względem P. B. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S..

Powód domagał się na podstawie art. 196 § 1 k.p.c. zawiadomienia nabywcy wierzytelności o toczącym się procesie. Zgodnie z ww. przepisem jeżeli okaże się, że powództwo zostało wniesione nie przez osobę, która powinna występować w sprawie w charakterze powoda, sąd na wniosek powoda zawiadomi o toczącym się procesie osobę przez niego wskazaną. Osoba ta może w ciągu dwóch tygodni od doręczenia zawiadomienia wstąpić do sprawy w charakterze powoda.

Ponieważ zgodnie z art. 505⁴ § 1 zd. 2 k.p.c. przepisów art. 75-85 oraz art. 194-196 i art. 198 nie stosuje się, powód domagał się rozpoznania sprawy z pominięciem przepisów o postępowaniu uproszczonym.

Powyższe wnioski Sąd oddalił na rozprawie 30 lipca 2018 roku. Zgodnie z art. 505⁷ k.p.c. jeżeli sąd uzna, że sprawa jest szczególnie zawiła lub jej rozstrzygnięcie wymaga wiadomości specjalnych, w dalszym ciągu rozpoznaje ją z pominięciem przepisów niniejszego działu. Niniejsza sprawa z natury rzeczy nie wymagała wiadomości specjalnych, nie miała również charakteru zawiłego, ponieważ okoliczności były w zasadzie bezsporne między stronami, natomiast wysokość żądania wynosiła 3.812,97 zł. Sama okoliczność zbycia wierzytelności po wniesieniu pozwu nie stanowi przesłanki rozpoznania sprawy z pominięciem przepisów o postępowaniu uproszczonym, a wręcz uwzględnienie jej skutkowałoby obejściem art. 505⁴ § 1 k.p.c. W niniejszej sprawie brak legitymacji czynnej po stronie powoda finalnie był skutkiem zaniedbań profesjonalnego pełnomocnika i podania wadliwego adresu pozwanego.

Na gruncie niniejszej sprawy należy podnieść ponadto dwie uwagi natury merytorycznej. Przede wszystkim zgodnie z art. 196 § 2 zd. 1 k.p.c. osoba zawiadomiona, która zgłosiła przystąpienie do sprawy w charakterze powoda, może za zgodą obu stron wstąpić na miejsce strony powodowej, która wówczas będzie od udziału w sprawie zwolniona. W niniejszym postępowaniu na rozprawie 20 grudnia 2018 roku pozwany wyraził kategoryczny sprzeciw na przekształcenia podmiotowe po stronie powoda. Ponadto w niniejszej sprawie nastąpiło zbycie prawa objętych sporem przed doręczeniem odpisu pozwu pozwanemu. Powyższa okoliczność pociągnęła za sobą brak legitymacji procesowej zbywcy. Sukcesja materialnoprawna nie powoduje bowiem automatycznie - co do zasady - sukcesji procesowej (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2004 r., II PZP 9/04). Skutki procesowe przelewu wierzytelności normuje art. 192 pkt 3 k.p.c., natomiast w przedmiotowej sprawie nie mogło dojść do sukcesji procesowej na podstawie tego przepisu, polegającej na tym, że w miejsce dotychczasowej osoby, ustępującej z procesu, wstąpił nowy podmiot, ponieważ do takiego przekształcenia po stronie powodowej może dojść dopiero po doręczeniu pozwu, a nie po jego wniesieniu (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 maja 1982 r., IV CZ 80/1982, niepublikowane). Samo wniesienie pozwu nie powoduje stanu sprawy w toku (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 1971 r., II CZ 162/1970, niepublikowane). Z art. 192 pkt 3 k.p.c. wynika, że następstwo procesowe po stronie powodowej może mieć miejsce dopiero po doręczeniu odpisu pozwu. W przypadku zbycia prawa, zanim sprawa o roszczenia z tego prawa uzyska status „sprawy w toku”, zbywca przestaje być uprawniony do wytoczenia powództwa, gdyż roszczenia dochodzone pozwem przeszły na osobę trzecią.

Zdaniem Sądu zbycie rzeczy lub prawa objętego sporem przed doręczeniem odpisu pozwu nie pozwala na wstąpienie nabywcy w miejsce strony wytaczającej powództwo i legitymowanej czynnie w chwili składania pozwu. Podkreślić należy, że Sąd nie dysponował odpowiednimi instrumentami procesowymi, które pozwoliłyby na wprowadzenie, w przedmiotowym stanie faktycznym, nabywcy wierzytelności do procesu. Brak było podstawy prawnej aby dokonać wezwania nabywcy wierzytelności do udziału w sprawie.

Zauważyć w tym miejscu trzeba, że stabilizacja procesu oznacza niezależnienie jego toku od pozaprosesowych czynności dyspozycyjnych stron postępowania. W literaturze przyjęto, że stabilizacja ta nie stoi na przeszkodzie, aby

dopuszczyć zmianę w sytuacjach, w których zarówno obie strony toczącego się postępowania, jak i nabywca rzeczy lub prawa objętych sporem wyrażają zgodę na wejście nabywcy do procesu i zajęcie w nim miejsca strony, która dokonała zbycia rzeczy lub prawa objętych sporem. (por. W. Broniewicz, „Następstwo procesowe w polskim procesie cywilnym; J. Sobkowski „Następstwo prawne pod tytułem szczególnym w polskim procesie cywilny, s. 41). A contrario powyższe przekształcenie nie jest możliwe przy braku zgody którejkolwiek ze stron.

Okoliczność w postaci braku legitymacji powoda w sprawie, była wystarczającą podstawą do oddalenia przedmiotowego powództwa.

Na marginesie Sąd wskazuje, że nie był zasadny zarzut przedawnienia roszczenia, albowiem zgodnie z art. 123 § 1 pkt 1) k.p.c. bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. W niniejszej sprawie roszczenie stało się najpóźniej wymagalne 28 października 2010 roku w związku ze skierowaniem sprawy do windykacji, natomiast powództwo wniesiono do sądu 15 grudnia 2010 roku, którą to czynnością doszło do przerwania biegu przedawnienia.

Powód nie wykazał poniesienia kosztów. Nie został przedłożony również spis kosztów. Pozwany nie był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika.

W tym stanie rzeczy, sąd orzekł, jak w wyroku.

Sygn. akt I C 140/18 upr.

ZARZĄDZENIE

1. odnotować;
2. doręczyć zgodnie z wnioskami.

G., 7 stycznia 2018 roku

Asesor Sądowy Sądu Rejonowego Kamil Nowecki